

A munkanélküliek.

Irta: Dr. Szontagh Tamás, a TESz. országos elnöke.

Azok a vélemények, melyek a hágai egyezmény mérlegéről politikai és gazdasági szakemberek részéről a nyilvánosság előtt elhangzottak egyöntetű hangsúlyozottsággal remélhető, várható gazdasági fellendülést emlegetnek. Ezekben a nagyfotosságu nyilatkozatokban rövid türelmi időt kérnek az illetékesek, melynek folyamán a visszanyert gazdasági, pénzügyi önállóság előnyeinek tényleges értékesítése után az élet minden ágazatára kiható intézkedéseiket megtehessek. Hogy mekkora legyen ez a türelmi idő, erre nézve ma aligha adhatna pontos feleletet bárki is. De hogy egy nap vesztetni való időnek sincs, azt be kell látnia minden felelős tényezőnek. A köznyomor oly lesújtó arányokban terjed országszerte, hogy minden elmulasztott pillanat végzetes katasztrófát idézhet fel.

Fel kell tehát emelnünk szavunkat! Bármilyen kellemetlen és kényes kérdések kapcsolódnak is ennek a magyar életlehetőség problémájának rendezési körébe, foglalkoznunk kell azokkal, mert a mai elképesztő helyzet parancsoló szüksége nem tűr halasztást. A gyors elhatározás, az azonnali cselekvés kötelezettsége alól nem mentesítheti az élen állókat sem a hágai egyezmény várható ígéreteire, sem más halasztást jelentő intézkedésre való hivatkozások.

A naponta kétszer evők, a sült tökön élők, az éhező munkanélküliek, a rongyos-fázó gyermekek halálra ítélt légioi nem várnak a sokat ígérő holnapokra. Ezeknek a szerencsétlen millióknak a hátán csattog a nélkülözés szegyes kobrácsa és örültebe kergetik az éhség vad furái. Öket csak a ma érdekli, a ma gyöttri, üres gyomrukati tépi, marja. Nem látnak nem hallanak, nem értenek semmit, csak egyet, hogy ma, még jól-lakjanak. Akkor jöhet a holnap, akkor felcsláln tan bennök a remény, hátha holnap is lesz mit enni.

De míg nem tudunk munkát, elfoglaltságot, kényeret adni minden éhező szájnak, addig nem lehet sürgetőbb, égőbb megoldásra váró feladatra az országnagyonknak.

Beérhetjük-e csak gondolattal is ennek a szónak mérhetetlen populáris mélységét: munkanélküliség! Ép, erős ember, isteni értelem sugárzik lelkében, telve akarással, teremtetési vágygal, előtte Istennek csodaszép teremtett világa sok-ezernyi alkotási lehetőséggel, mögötte egy maroknyi emberpalánta, a család, melyet naponta táplálni kell és ez az ember, nem egy, de sok ezer, százezer s mögötte a családok élő ember-erdeje kétségbeesett tehetetlenséggel tétlenül áll, mert nincs munkája. Hányan vannak a munkanélküliek, hol, merre, mivel tengetik megátkozott életüket, ki számolná, ki tartaná

nyilván? Csak ha egy nyomorúságos munkaalkalom nyílik, akkor tűnnek fel megdöbbenő rajokban s méregetik egymást halálos szorongással, hogy valahogyan elébe vágassanak a tömérdek pályázónak.

Budapest székesfővárosánál hétezeren jelentkeztek szellemi szükségmunkára, havi 80 pengős fizetésre. Hétezer ember, akik közül mindeniknek volt valami súlyos érve az éhségen és szegénységen kívül, melynél fogva remélte, hogy ő is belesik a kiválasztott szerencsés négy százba. Hány ezren vannak, kik csak nyomorognak s így a kilátástalan versenyben részt sem vettek. Hol vannak ezenkívül a vidéki városok elesettjei, a falvak megcsámlálhatatlan szegényei?

A népjóléti minisztériumban most folynak az előkészületek, hogy kataszterre veszik, összeírják a nélkülözőket, és addig s azután is ki ad nekik munkát, hogy naponta legalább sülttököt, üres meleg levest kétszer ehessenek? ... Mert sokan, szörnyű sok ezren vannak, kik sok nap egy-szer sem esznek, mert nincs munkájuk.

Halljátok! országnagyon! Becsületes, dolgos, nagycsaládú sok-ezer ember nélkülöz, éhez, mert nincs munkája. Ártatlan gyermekek fáznak, senyvednek, halomra pusztulnak, mert erős izmu, Isten

képére teremtett ember apjuknak nincs keresete. Ne hivatkozzatok Trianonra, ne hivatkozzatok általános világ gazdasági válságra! Keresztényi szívvel, emberi könyörülettel, józan mérséklettel Csonka-magyarország még a legutolsó nyomorérnk is tudna kenyéradó munkateret adni. Lehet-e mentsége a mai szörnyű állapotnak addig, míg néhány száz ember köti le magát 3,827.000 kat. hold jövedelmét! Vethetünk-e szemére bármit is a ránkörtől külső ellenségnek, míg sokan, nagyon sokan három-négy munkakör bõ javadalmát haragsolják össze maguknak, míg egyeseknek — munkás családoknak életre szoló, vagyont jelentő — évi javadalmakat osztogatunk!

Van itt vagyon, föld, van munkahely is bőiben, van kenyér hémszori étkezésre a napszámos számára is, csak a keresztényi jószág, az emberszeretet, a tisztánlátó bölcs részvét hiányzik a bõségtől süketé, vakká, lelki bérnáva nyomorodottak bensejéből.

Országnagyon! Milliók sorsának választott intézői! Lássátok meg! Halljátok meg az éhezõk re-k, „munka” segélykiáltását! Minden tûrésnek van határa! Gondoljátok meg, míg nem késõ! Az emberibb belátás, mások megbecsülése, a józan mérséklet a hatalmasokra, a gazdagokra, az egyház, az állam fõ embeire, az arány bõségtől pompázó kereskedõire is kötelezõ, nemcsak az éhezõkre, nemcsak a szenvedõ, kenyértelen, munkanélküliek tömegeire!

lesz a fogyasztás, még a másfél kilogramm alá is. Azon a vonalon, amelybõl Kaposvár kapja az áramot, ma körülbelül 2 1/2 millió, vagy 3 millió kilowattórát fogyasztanak. Két és fél milliószor három kilogramm, évenként kerekén 750 vagyon szénmegtakarítást jelent ez az egy rövidke vonaladár! Vannak sokkal rosszabbul dolgozó telepek is egyes községekben, ahol nem 4 1/2 kilogramm, hanem 6—8 kilogramm szénat használnak fel kilowattóránként. Ezeknél természetesen a megtakarítás még nagyobb mértékű lenne. De rákapcsolnak erre a hálózatra azután nyersolajnak hajtott telepeket is, ami által csökkentik a külföldi nyersolaj-behozatalt.

Ha egy város rákapcsolódik egy ilyen hálózatra, ketségtelenül olcsóbban kapja az áramot, mintha azt maga termelné, különben nem volna célja annak hogy kapcsolódjék. Azt hiszem, ennél is sokkal fontosabb az, hogy a távvezetékrol korlátlan mennyiségben kaphat áramot, kaphat éjjel-nappal és elvli jövõre nézve gépháza fejlesztésének minden gondját.

Szekszárd városa három-négy évvel ezelõtt kapcsolódott, éppen az általam most említett 35.000 voltos vezetékre. A bekapcsolódás elsõ évében 1925-ben, fogyasztása 298.000 kilowattóra volt. 1928-ban pedig már 500.000 kilowattóra és az idén, biztosan eléri a 600.000 kilowattórát, más szóval, fogyasztása három év alatt több, mint száz perccenttel növekedett. Ennek a rohamos fejlődésnek az a magyarázata, hogy a legbõbb vidéki telepénél az a helyzet, hogyha rossz pénzügyi viszonyok miatt, máskor sem, az utóbbi idõben pedig még kevésbé tudták centráljukat fejleszteni és így természetesen vissza volt szorítva az energíafogyasztás, vissza volt szorítva a fejlődés. Ez energíahétség azonban megvolt és amint jött az a nagy távvezeték, amely korlátlan mennyiségben ontotta az energiat, rákapcsolódott mindenki. Innen magyarázható ez a nagy, rohamos, szinte amerikai tempójú fejlődés.

Es ez nem egyedülálló eset; ilyenformán van ez egyebütt is. Például Tolnának a bekapcsolása évében 60.000 kilowattóra volt a szükséglete s ez a következõ évben már 76.000 kilowattóra emelkedett, vagyis a növekedés több, mint 20%. Ujkomáromban a bekapcsolás évében 40.000 kilowattóra volt a fogyasztás, három év múlva pedig már 98.000 kilowattóra.

Képzeliük el, mit jelentene széntakárékoskodás szempontjából, külkereskedelmi mérlegünk javítása szempontjából, ha nemcsak az a néhány meglévõ vonal, hanem az összes városi és községi telepek leállnának és valamennyi egy ilyen országos jellegû hálózathoz kapná mindennemû szükségletük kielégítésére szolgáló elektromos energiat. Hogy ez nálunk is így lesz, ahhoz kétség nem fér, nemcsak azért, mert ez történelmi körülből mindenütt a világban, hanem azért is, mert ez a racionális energiagazdálkodásnak egyetlen módja.

Racionális energiagazdálkodás.

Irta: Dr. Söpkéz Sándor mügyet. tanár, orsz. gyűl. képviselõ.

Az áramtermelési költség azokban az egységárakban, amelyekre a fogyasztó, különösen a világiatási fogyasztó fizet, tulajdonképpen, nem játszik jelentékeny szerepet. Egy közepes nagyságu magyar vidéki telepen az energia termelési egységára 14—16 fillér lehet, egy nagy telepen, egy modern telepen lényegesen olcsóbb, egészen modern nagy telepen le lehet ennek felére, vagy még alább is szállítani.

Es annak ellenére, hogy 15—16 fillér a közepes telepek termelési költsége, a vidéki fogyasztó mégis fizet világiatásért 80 fillértõl talán 1 pengõig is és ott is, ahol jóval olcsóbban termelnek, mint például Budapestben, fizel 50—60 fillért a világiatási fogyasztó. Mi ennek a magyarázata? Az, hogy a termelési egységár nem nagy szerepet játszik abban az árban, amelyet a világiatási fogyasztó fizet, igen nagy szerepet játszik azonban a szétosztás mindennemû költségein kívül a tőke kamatterhe és amortizációja.

Ezért körülbelül mindenütt ilyenforma árakon állapítják meg a mai viszonyok között, a világiatási egységárat. Mivel a motorikus egységár éppen energiagazdálkodási okokból tökélettel nem igen terhelhetõ, a tökéletesség jórészt a világiatási fogyasztóknak kell viselniük.

Hogy mit jelentenek általános kulturális, továbbá ipari és mezõgazdasági nézőpontból ezek a már kiépített telepek és vezetékhálózatok, ez közutomásu.

Egy-két várost veszek példaképpen, amelyek három vagy négy esztendőre vannak rákapcsolva ilyen távvezetékre. Kaposvár negyedik esztendõje kapcsolódott egy nagy 35.000 voltos távvezetékre.

Azelõtt egy önálló kis telepe volt, elavult régi kis telepe, amelynek nemcsak nálunk, hanem külföldön is, a vidéki városokban, azok a régi telepek, amelyeket nem lehetett modernizálni, nem lehetett fejleszteni. A kaposvári telepen a rákapcsolódás elõtt egy kilowattóra termelésére felhasználtak 4 1/2 kilogramm szénat. Ma ebben a centrálában, amelybõl Kaposvár kapja az áramot, 1 1/2 kilogramm szénat használnak egy kilowattóra termelésére, tehát minden kilowattóránál körülbelül 3 kilogramm szénat takarítanak meg. Természetesen le fognak menni abban a centrálában késõbb, ha megnõ a fogyasztás, ha egyenletes

A munkanélküliség mint betegség.*

Irta: Dr. Clementis Kálmán városi tisztii orvos.

Alábbi megállapításaink részletes ismertetése elõtt megjegyezzük, hogy azok nem egyes esetekre vonatkoznak hanem általános jellegûek.

Ma, amikor a csodálatosnál-csodálatosabb felfedezések és találmányok korát éljük, nem egyszer halljuk a kérdést: a munkanélküliség megszüntetésének módját miért nem találják fel már egyszer? Amilyen egyszerű a kérdés, sajnos oly nehéz reá a válaszadás. A munkanélküliség okai sokkal mélyebben fekvõk, semhogy a mai viszonyok között azok kikizsábolhatók volnának. A munkanélküliség kérdésének megoldását a jövõbõl kell remélnünk. Elengedhetetlenül szükséges, hogy már most minden modern

*Mint érdekes feljegyzésünk nem mindenben fedõ hozzászólást közöljük. Szerk.

gondolkodásu, müvelt ember az e téren fennálló mai helyzet megváltoztatására törekedjék. A munkanélküliség nagyon bonyolult kérdésmegoldás tisztázásához vélünk hozzájárulni, ha azt az alábbiakban élettani szempontból is megvilágítjuk.

Vizsgáljuk meg, mily feltételek kielégítése kell ahhoz, hogy a nemzet minden tagjának léte, megélhetése biztosítva legyen. Elsõ sorban mindenkinek (a korának megfelelően) munkára képesnek kell, lennie, másodsorban állandó munkáskeresetre van szükség. Ezzel szemben ma valamennyi országban azt látjuk, hogy sokan vannak, akik különbözõ rajtjuk közül esõ okoknál fogva munkára való képességeiket nem hasznosíthatják, mert nincs elegendõ számu munkaalkalom. A munkakinálat állandóan változik, úgyhogy

a munkakínálattal és munkakereslet közötti egyensúly a mai viszonyok között létre nem jöhet.

Az emberiség őstörténetében a munkanélküliség problémája igen egyszerű volt, ma azonban még az is különösen súlyosbítja, hogy a munka kérdésében a nemzetnek nemcsak egyes tagjai, hanem maguk a nemzetek is egymásra vannak utalva.

A háborúk utáni rendkívüli viszonyokat figyelmen kívül hagyva, megállapíthatjuk, hogy már régi idők óta fogva a munkára jelentkezők közül elsősorban azok jutottak munkaalkalomhoz, akik egészségesek, az illető munkára pedig a legalkalmasabbak és a legképesebbek voltak. A munkaalkalmakért való versenyt a mai sokkal szélesebb alapra kellene fektetni, mert az a munkást teljesítménye fókuszára serkenti és megbizhatóságát is emeli. Igaz ugyan, hogy a növekvőben levő nemzeteknek munkástartalékra is van szükségük, mégis mivel a népesség szaporodásával számítani kell a munkanélküliség fokozódására, mindent meg kell tenni abban az irányban, hogy a kiválogatódás természeti törvényének, amelynek a mai túlműveltség szociális gondoskodás alcadlyá, a munkavállalók alkalmazása terén is minnél nagyobb érvény szereztesse. Csak eképpen biztosítható, hogy a rátermett munkaerők társadalmi osztályukban vezető szerephez jussanak s az így megszerzett munkalejteményük kiválóságukat utódjaink is örökölhessék.

Bebizonyosodott, hogy a természet az értékes emberi tulajdonságoknak nemzedékről-nemzedékre való átöröklődését elősegíti. Ha e tulajdonságok hiányosak vagy nincsenek egymással összhangban, a kellő eredmény is elmarad; az ember a munkáért való harcában nem tudja helyét megállni. Nem hanyagolható el a házasság kérdése sem, mert amennyire áldást hozó lehet a jó házasság, éppen annyira a legkiválóbb törekvést is tönkre teszi a rossz házasság. A munkáért való harcban, a munkanélküliség leküzdésében lényeges szerepe van tehát annak is, hogy a házasság mindenben egymáshoz illő, egymást teljesen megértő munkatársak legyenek.

Elszomorító tény, hogy a szegényebb társadalmi osztályoknál, amelyeknél a munkanélküliség a legnagyobb szokott lenni, a lustaság, az iszákosság, az elmebántalmak és a bűnözés hajlami is a leggyakrabban észlelhetők. Felvetődik a kérdés: van-e összefüggés ezen káros emberi tulajdonságok és a munkanélküliség között? E kérdés alapos megvizsgálása annak inkább kívánatos, mert ebben a társadalmi rétegben találjuk a legtöbb sokgyermekes családot, ami már magában is elősegíti, hogy ezek a veszedelemes tulajdonságok és hajlamok széles mederben öröklődjenek.

Miképpen lehet már most a munkanélküliség ellen küzdenünk? Három mód áll rendelkezésünkre, amelyek közül kettőt a jelenlegi viszonyok miatt kell még alkalmaznunk, a harmadik azonban már jövőre bir kiháttással. Küzdehetünk a munkanélküliség ellen: 1.) munkaalkalmak létesítésével, 2.) a munkanélküliek segélyezésével és 3.) az élettani módszer alkalmazásával.

Sokan követelték már régóta a követeljük ma is, hogy a kormányzatoknak munkaalkalmakat kell nyújtaniuk. Előnye e módszernek, hogy csökkenti a munkanélküliség segélyezésének és a munkanélküliségnek demoralizáló hatását. Kétségtelen hátránya azonban, hogy az államháztartástól sokszor unproduktív munkákra nagy pénzüsszegek elvonását teszi szükségessé.

A munkanélküliek segélyezésének módszeréhez csak a legvégső szükség esetén szabadna hozzányúlni, mert alkalmas arra, hogy az állás és alkalmazás-nélküliségtől való félelmet csökkentse vagy megszüntesse.

Mint már említettük: a munkanélküliek nagyrésze főleg a világra hozott káros hajlamok miatt alkalmatlanokból tevődik össze. Ha módunkban állana az alkalmatlanok utódainak számát csökkenteni, az alkalmasokét viszont emelni, a munkanélküliség nehéz kérdésének megoldását nagyon elősegítenék. A házasságkötéseket a szegény és gazdag néposztályban egyaránt az eddigénél sokkal nagyobb figyelemmel kell részesíteni. A munkanélküliség ellen küzdő harmadik: u. n. élettani módszer is azt ózza, hogy a részegség, a lustaság, az elme-

betegségek és a bűnözés miatt munkanélkülieknek és munkakerülőknél intézményesen biztosítások, hogy gyermekeik ne lehessenek, ami ezeknek, a munkanélküliséget nem kis részben okozó és fenntartó káros tulajdonságoknak öröklődését pár emberöltő után teljesen kiküszöbölne. Ez a módszer az első pillanatra talán az egyéni szabadság igen súlyos és jogtalan megsértésének tűnik fel. Ha azonban meggondoljuk, hogy egy-egy öröklött terhelt gyermek élete mily végnélküli szenvedés és nyomorúság, be kell látnunk, hogy a módszer igazságtalanságot, erőszakot nem rejt magában. Az utódoknak való életadás ősi ösztöne,

Salgótarján kiépülésének problémái.

(Városunkat illető rendkívüli házádomentesség.)

Írta: Dr. Istók Barnabás.

Az 1929. XXIX. t. c. Budapest székesőváros fejlődése, az ottani lakásnép elküzdése érdekében u. n. rendkívüli házádomentességet statuál. Ezen törvény szerint az üres telken felépített és 1931. augusztus 1-ig lakható állapotba hozott, valamint lebontott régi egészségtelen, közművekbe be nem kapcsolható házak helyére épült s 1931. november 1-ig lakható állapotba hozott új házakra, azok belső, vagy periferiás fekvése szerint 30, 25, 20 évi állami s 15–30 évi községi pótdómentesség engedélyezhető.

A törvény kimondja, hogy a pénzügyminiszter rendelettel kiterjesztheti ezt a kedvezményt minden törvényhatósági jogú és rendezett tanácsú (illetve most már megyei) városra, valamint a járási székhelyekre.

Ez egy kivételes törvény, melynek rendelkezései csak az 1931. augusztus 1. illetve november 1-ig lakható állapotba (tehát nem elég csupán felépítés) hozott új házakra terjednek ki.

Salgótarján mint megyei város szintén igényt tarthat erre a kedvezményre s valójuk meg, rá is szorul erre. Az a kérdés, hogy tudnók kihasználni a törvény alapján kiadandó (cikkem írásában közben a rendelet már megjelent) rendelet által nyújtott kedvezményeket úgy, hogy a rendelkezésre álló aránylag rövid idő alatt (1931. november 1-ig) Salgótarján azon részeiben is, mely ma városiasnak még egyáltalán nem nevezhető, újra épüljön, a közismert térség, lakás-szükség enyhüljön, hogy megszűnjön azok az alacsony, szűk s így a legnagyobb fokban egészségtelen kis viskók, amelyekkel nemcsak a Pécskő utca végén, de sajnos igen sokszor még a város fő-utcajára nyíló udvarokban is találkozunk. Merném állítani, hogy néhány ház kivételével még a Fő-utca frontján levő házak is alapos kritika tárgyává tehetők abból a szempontból, hogy vajon megfelelnek-e a városi jellegnek s a modern kor követelményeinek? A Somlyó utcáról, a régi Meszesfalja utcáról csak annyit, hogy ezek lehetnének a város legszebb részei, de hogy most azok-e, kinek-kinek az ítéletére bízom.

Vizsgáljuk meg tehát, hogy:

1. Mit jelent a törvény fentemlített kedvezménye?

2. Van-e rá mód, hogy ezt a kedvezményt a mai gazdasági viszonyok figyelembe vételével kihasználjuk, mi ez a módszer, hogy vihető keresztül s mi lesz a következménye?

1. Nézzük először, mi az a házádomentesség.

A ma fennálló törvényes rendelkezések, melyek a rendkívüli házádomentesség alá kerülő épületekre ki nem terjednek s amelyek 1931. augusztus 1. illetve november 1. után újra felélednek s változatlanul hatályosak a kedvezmény alá nem tartozó belsőégi területeken is, a következők:

„Ideiglenesen mentesek a házádomentesség alá a) az újonnan emelt épület, ha oly területen épült, ahol előbb épület nem volt.

2. a régi épület alapterületét kibővítő és előbb még beépítve nem volt területre emelt új toldalék épült,

3. a teljesen lebontott épület helyére újonnan emelt épületnek a lebontott épület területét meghaladó része. Ha az új épület a lebontott épület területén a négyzetszeresét eléri, az adómentesség az egész épületet megilleti,

ha ez a társadalomra kimutathatóan veszélyes és káros, éppen úgy el kell fogadni, mint az idők folyamán egyéb veszedelemes ősi ösztönünk (gyilkolási, lopási ösztön) is megtudtuk fékezni.

Nemcsak azt tanítsák az iskolában, a templomban, a filmen és a sajtóban a mai sokkal szélesebb keretek között, hogy az apák bűnei harmadiziglen is megbosszulják magukat, hanem figyelmeztessenek arra is, hogy a munkanélküliségnek is igen lényeges mértékben az apák bűnei az okozói. A munkanélküliség is betegség s a természet, ez a legnagyobb tanító-mester rámutat ennek a betegségnek is a gyógyszereire.

4. a teljesen lebontott épület helyére újonnan emelt, általában lakás céljaira szolgáló épület abban az esetben, ha a lebontott épület lakás céljaira nem szolgált és lakás céljaira alkalmas sem volt.

5. a meglevő épületekre újonnan ráépített emeleti rész.

Az adómentesség tartalma.

1. 20 év, ha az épület (vagy épületrész) 1930. évben helyezték teljesen lakható állapotba. 2. 15 év, ha az épület (épületrész) 1931. évben vagy később helyezték teljesen lakható állapotba. 3. 10 évi adómentesség illeti meg a teljesen lebontott épület helyére újonnan emelt épületnek azt a részét, amely a lebontott épület területének felét meg, ha csak az a rész az előző bekezdés 3. 4. pontja alá nem esik.

A külön törvényekben biztosított különleges ideiglenes házádomentességek, valamint a már megadott ideiglenes házádomentességek, a meghatározott időtartamig érintetlenül maradnak (H. H. Ö. 5. §). Ez az előbb említett külön törvénynek tekintendő az 1929. évi XXIX. t. c. is, amelynek az általános és fentebb ismertetett rendelkezésektől eltérő rendelkezései, hogy:

a) nemcsak az oly új lakóház részére adómentességet, mely teljesen lebontott, de lebontás előtt nem lakás céljaira szolgáló épület helyén emeltetett hanem megadja akkor is, ha a lebontott épület lakás céljait szolgálta,

b) ez esetben nem az általános rendelkezések szerinti 10 évre, hanem 20–25 vagy 30 évre terjed az adómentesség.

A fennálló rendelkezések értelmében tehát az 1931. december 31. után lakható állapotba helyezett új házakra az ideiglenes házádomentesség leghosszabb tartama 15 év az üres telken s 10 év a lebontott épület helyén emelt új házakra. 1931. december 31-ig felépült házakra úgy az általános, mint az 1929. XXIX. t. c. rendelkezései szerint 15 évi községi pótdómentesség is jár, 1931. december 31. után a lakható állapotba hozott új házakra azonban már csak a fentebb írt állami házádomentesség.

Gyakorlati példával szemléltetve, hogy mit jelent az adómentesség.

Tegyük fel, hogy az épület bérjöveldeme, vagy haszonértéke évi 1000 P. Nem adómentes épületnél ezen haszonérték után fizetendő: Házádoment 16% 160 P. Betétpótlási pótdó 160 P 16 % a 2560 P. Rókkant adó 160 P 5% 8 P. Törvényhatósági utadó 160 P 14 % a 2240 P. Községi pótdó 160 P 50% a 80 P. Összesen: 296 P.

Ebből az adómentes ház után is fizetendő a rókkantadó és a törvényhatósági utadó, összesen 30 pengő.

A 16% házádomentességgel a jövőben is számolhatunk, mert bár pénzünk stabil ugyan, de az államháztartás igényei fokozottabbak, az adóztatás tendenciája a közvetett adók leépítése s az egyenes adók, mint stabil jövedelmek fenntartása az államháztartás szükségletei azonban a mai keretekben a jövőre is stabilnak tekinthetők.

A hágai és párisi tárgyalások következtében remélhetőleg nyugvópontra jutnak a közzegadás problémái, a magánoktóide eddig tapasztalt óvatossága feloldódik s olcsó hitelek formájában rendelkezésre fog állni a vállalkozók számára. Ezeket a következtetéseket vonom le a Nemzeti Bank, valamint ezt megelőzőleg a külföldi nagy bankok kamat-

láb lezártításából, valamint pénzünk értékének nemzetközi viszonylatban történő emelkedéséből és állandó értékéből.

Amikor tehát az 1929. XXIX. t. c. 20–30 éves házádoment 15–30 éves pótdómentességet biztosít, akkor az építéssel a házért minden 1000 pengő után visszatérít évente 266 P. 1, ami után nyereségként még 5% -ot számíthatunk 13 P 30 fillért, összesen tehát 279 P 30 fillér, kerekén 280 pengő.

Az építéssel zsebében marad tehát adómentesség címén 25 éves ideiglenes adómentesség s 15 évi pótdómentesség esetén 1000 P. házádoment, vagy haszonérték után 5880 P, 25 éves állami, 20 éves községi pótdómentesség esetén 6440 P, 30 éves állami, 15 éves pótdómentesség esetén 6720 P, végül 30 éves állami és községi pótdómentesség esetén 8400 P.

Salgótarjánban igen sok ócska ház van, melynek haszonértéke, illetve bérjöveldeme 1000 pengő körül mozog.

Ma 15.000 pengőből körülbelül kiállítható egy háromszobos, nem fényűző, de modern lakás, melynek itteni bérjöveldeme 1500 P-re, havi 125 P-re felvehető. A befektetéssel tehát 25 éves adómentesség mellett megtérül 8820 P, vagyis egy 15.000 pengős ház az építéssel 6180 pengőbe kerül. Ezek a számítások kello óvatossággal tételtek, de kinek-kinek szerencséjén múlik, hogy kedvezőbb jövedelméleti viszonyokat érjen el. Azt is merem állítani, hogy tömeges építkezések esetén az építési költség lényegesen lemorzsolódik a nagyobb kereseti lehetőség következtében. Fokozódik a jövedelmesség az emeletes házaknál, amelyek építési költsége a kis családi házakhoz viszonyítva aránytalanul kisebb, viszont az értékesítési lehetőségük, bálhelyiségük, raktárak, confortos lakások építése által jóval nagyobb.

II. További kérdés, hogy ki lehet-e használni ezt a kedvezményt, van-e mód építkezni a mai gazdasági viszonyok mellett? Ez már bonyolultabb kérdés, mert jóformán teljesen egyéni természetű. Aki nek telke, pénze van, annak nem probléma, de van megoldás azok számára is, akiknek az anyagiak csak korlátozott mérvben állanak rendelkezésére.

Csak általános irányelvek rögzíthetők ennek a cikknek a célja, amikkel a kérdés ki nem meríthető, de ezekkel is a célt vélem szolgálja.

Városunk rendezésénél főakadály az, hogy a város hosszu, keskeny völgyben fekszik, az észak-déli irányú fővölgybe betorkoló völgyek szintén keskenyek, hamar záródnak, a hegyoldalak meglehetősen meredek, a lakosság a városban sűrűn lakik s ezért a házak is oly sűrűn vannak, hogy egy-egy hosszabb udvarban közös telken, vagy elaprózott parcellákon valamilyen való alig építhető. Udvar-teret családi házak ezért csak a város kerületén építhetők üres telken, a belterületre azonban más megoldás kívánatos.

Ez a megoldás pedig az, hogy az elaprózott hosszú keskeny beltelkek összeolvadása útján széles utcai frontok keletkezzenek, ami keresztülvihető, ha két-három keskeny telket összefogva annak határait az utca tengellyel párhuzamosan vonjuk meg, vagy pedig két-három telektulajdonos utcalonra közös, ugynevezett társasházat épít, míg a be nem épített terület kinek-kinek külön tulajdona marad.

A társasház tulajdonát az 1924. XII. t. c. alkotta meg. Budapestben ez örök lakás formájában régóta ismert.

Az idézett törvény szerint a társasház tulajdon lényege az, hogy: „Valamilyen közös telken levő oly külön építmények, vagy közös telken levő egy építménynek emeletet, vagy helyiségeket (lakás, üzlethelyiség) szerint meghatározott részeit tekintetében a közös tulajdoni viszonyt akként lehet megállapítani, hogy az egyes külön építmények, vagy építmény részek természetben megosztva az egyes tulajdonostársak külön tulajdonába kerülnek és a telkeknek, valamint az építménynek közösségben maradó részeire (pl. lépcsőház, folyosó, udvartér, mosókonyha stb.) vonatkozó tulajdonosi társi jogokkal együtt a tulajdonos társi illetőségnek alkotó részévé válnak s az a tulajdonos társak szerint külön-külön egy jogi egészet alkotnak. (1§)»

Vagyis pl. régibb formájában, mely gazdálkodás családoknál látható, egy fedél alatt álló épület megosztva a gyermekek között külön tűzhellyel, külön is-

HELLER ujdonság BÁRSAJT DERBY

tálló, de közös udvar, közös kut, közös széri.

A társas ház tulajdon kivételére nézve igen szemléltető példa az acélgyári telepek egy új altízi, vagy munkáslakása, utóbbinál a kétemeletes épületben lévő lakásokban csak a lépcsőház és a moskónyia közös. Ugyancsak szemléltető példa a régi járási bírósági épület mai átalakított formájában, ha azt el tudjuk képzelni, hogy minden lakás más lakó örök tulajdona, az udvar, moskónyia pedig közös tulajdon.

Igen könnyen elképzelhető, hogy pl. a Poni fele udvar és a hozzá jobbról-balról csatlakozó keskeny telkek tulajdonosai társasház tulajdoni alaksítanak egy formán, hogy az utcára egy szép széles homlokzatú emeletes házat építsenek, alul a földszinten üzlethelyiségek, raktárak, az emelet pedig, mely egy budapesti ház mintájára körülfutó is lehet, a lakások céljaira szolgálja közös lépcsőház, folyosó, moskónyia, az épület által bezárt téren közös udvar, a netán megmaradó telekrész pedig a régi arány szerint kinek-kinek tulajdonában marad s használja kertnek, vagy gyümölcsösnek, vagy másként értékesítheti. Salgótarjánban a belterület szűk volta miatt vízszintesen alig, legfeljebb függőleges irányban lehet terjeszkedni s ezzel egyben a belső magának a városi jellegét megadni.

A társas ház tulajdonról szóló törvény 2 §-a szerint akár egyéni tulajdonban álló telek tulajdonosa, akár közös telek tulajdonosai alakíthatnak társasház tulajdoni. Nem szándékom ezen törvény taglalásba bocsátkozni, csak röviden annyit, hogy a társasház tulajdoni mindazon jogszabályok vonatkoznak értelemszerűen, mint akár az egyéni, akár a közös ingatlan tulajdonára. Elidegeníthető, öröklhető, terhelhető stb.

Másik módja lenne az adókedvezmény kihasználásának az emeletráépítés elől földszintes házaknál, melyeknek alsó része ezt kibirja. Persze csak akkor, ha az alapépület már maga is megfelel a városrendezési tervek feltételeinek, és esetben is az alsó rész, a földszint, üzlethelyiségek, raktárakként igen jól értékesíthető. Természetesen mindig esetenként kell elbírálni, hogy a ráépítés előnyösebb-e vagy a földig rombolás és újrakezdés.

Az építkezés megindulásához szükséges tőkét előteremtésről alig szólok, mert ez már a leggyengébb dolog. Államháztartásunk stabilizálódása azonban szükségképp magával hozza a magángazdaság stabilizálódását s úgy sejtem, nincsen messze az idő, amikor akár a főváros, akár a helybeli pénzintézeteink igényezni fognak a nem kereskedelmi váltóhitelek hosszulejárata törlesztés kölcsönökhöz átalakítani a várható concutiában, nem fognak továbbá oly biztosítást kívánni, hogy az ingatlan értékének legfeljebb 1/3-ig adnak hitelt.

Mi lenne egy erős témpóban meginduló építkezés következménye? Lesznek pessimisták, akik azt mondják, hogy egy nagy építési krach. Befektetnek sok ezer pengőt, fizetik, vagy veszik a befektetett tőke nagy kamatát, ami nem fog megtérülni, mert a házbérek le fognak szállni.

Ezeknek azt felelem, hogy fentebb közölt számítások szerinti összegeket kamat fejében számolhatják, amivel az esetleg kölcsönvevett pénzükhöz olcsóbb lesz, mert még sem mindegy az, hogy minden 1000 P után évente 260 pengőt adóba kell-e az ócska ház után fizetni, amit évente még tatarozni is kell, vagy pedig a zsebben marad az új ház után.

Lehet, hogy a lakások szaporodásával a lakbér esni fog, ezzel szemben áll az, hogy a földvonalon levő üzlethelyiségeket annál jobban fogja fizetni a kereskedő, aki az építkezés megindulásával nem fog naposszát a boltjában szembetűnő kézzel állni, hanem forgalmának a fellendülésére számíthat.

Azt is merem állítani, hogy a város tisztviselői társadalma, amely ma, ha nem saját házában lakik, alig tud két szobásnál nagyobb lakást fenntartani lakbérjárándóságából, tulajdonul megfizetett, sokszor antihygiénikus lakásokban lakik, a

lakbérősztyál és lakpénz felemelésével képes lesz a három, négyzetos lakásokkal is megfizetni, tehát érdemes ilyen lakásokat építeni.

A város rendezésével, csinosításával annak vonzóereje is növekszik. Ma még igen rossz híre van a város fűtőházán őszi-tavaszi esőzések idején uszó sártergének, de ha közeve lesz, elmegy a jó hír is, vagyis számíthatunk a vidéki forgalom növekedésével.

Aztán azt kérdezem, hogy nincsenek-e itt lokalpatriotizmustól fűtött bentlakók, akik szeretik ezt a várost sárosan, de emellett tehetségűkhöz mérten igyekeznek annak csinosításában is részt venni? Meg vagyok róla győződve, hogy vannak, hisz a mult hetekben is bizonyosságot nyertem ennek a lapnak hasábjairól, hanem még többen lesznek, ha ez a város nemcsak nevében, de lényegében is azzá alakul. A város alakító hatása a bent tartózkodókra köztudomású. Ha csinos, rendez, az emberek is lokalpatriotikává válnak, ami Tarjánban még nagyon győren van kifejlődve.

Csak egy kis jószándék, egy kis otthon szeretet kell hozzá s 1931. november 1-ig nagyot változhat Salgótarján képe, végeztes hiba lenne annak a rendeletnek kedvezményeit, amely a napokban jött meg a pénzügyminisztériumból, ki nem használni, mert késő bánat eb gondolat.

Hírek és különfélek

Lakásváltóztatás. Dr. Spielberger Zoltán orvosi rendelőjét az Órangyal gyógyszertár emeleti helyiségébe helyezte át. Fő-utca 120 sz.

Tanfelügyelői látogatások. A Salgótarjáni Községháza Részvénytársulat népiszkolái a hét folyamán látogattak meg Kárpáthy Ödön bányatársulati tanügyi referens kíséretében. Dr. Vissnovszky Rezső, kir. tanfelügyelője. Az iskolai rend és fegyelem, a tanulmányokbani eredmények felett örömeinek és elismerésének adott kifejezést. A bányatársulat tanítósa mint a multakban, egy a folyó években is lelkes szívet küzd és dolgozik az emberi kultúra érdekében.

Mrász Józsefet a baglyasaljai bányakerület népiszkoláinak igazgatótanácsát kártársai, növekedéseikből összeállított kis hadsereggel keresték fel novembernek évfordulóján, hogy üdvözlője a bányatanügyi ősz veteránját, de örök ifjú harcos katonáját. A gyermekek hódolata jólesőleg hatolt a vidék egyik kiváló pedagógusának, akit kártársai melegen ünnepeltek.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, kik szeretett férjem illetve apánk elhunytá alkalmával részvételükkel fölkeresni szívesek voltak és a temetésen megjelentek ezuton fogadják köszönetünket. Özv. Bércs Jánosné és gyermekei.

Elismerés a nemzeti munkavédelem nógárdamegyei vezetőinek. A belügyminisztérium nemzeti munkavédelmi felügyelője Nógárd vármegye területén ujabban a következőknek adott „dicséret elismerő okmányt”: több éven át tanusított igen érdemes, őnzellen, hazafias működésükért Sulacsik Zoltán, református lelkész (Balassagyarmat), Missuth Kálmán bányafőmérnök, nemzeti munkavédelmi alkörzetvezető (Nemti, Ilobabánya) Paróczky-Nagy Ferenc, Gyürky Dezső, Hevér Vendel, Szaniszló Gergely becsei lakos alvezetőknek. — Itt említjük meg, hogy a Nemzeti Munkavédelmi szervezet salgótarjáni csoportja f. évi április 13-án tartja meg évi ünnepélyes összejövetelét, amelyre már most nagy előkészületek folynak.

Piknik az acélgyárban. Az acélgyári tisztviselő kar f. hó 3-án tartotta meg — első ízben — a zártkörű és családias jellegű estélyét, melyen kirázólag Rima tisztviselő családok és azok vendégei vettek részt. Az Acélgyári tisztviselői kaszinó meglátogatás és művelésig dekorált termében rendezett és kitűnően sikerült estélyt pazar vacsora vezette be, melynek izletes és remekbevaló remekbevaló fogásai a rimai tisztviselő asszonyok finom izlését és ügyes kezeit dicsérték. A kedélyes lakoma után Gábor cigányzenekara kísé-

retében a barátságos hangulat és a megértő kollegiális együttérzés jökevény táncban is nyert kifejezést, melyben tulnyomólag a csárdás dominált és magyar nótá hódított. Az estély lényegs sikere a fáradhatatlan rendezők érdeme, kik Fabini Henr.kné gyárigazgatóné kitűnő vezetésével az acélgyári tisztviselő társadalmat így igazán meleg és bensőséges szűkebb-körű estélybe összehozták és azt kedvessé és sokáig felelhetetlenné tették. A bőséges vacsora tekintélyes maradványával másnap az acélgyári ebédeléti akció 26 szegény gyermekét vendégelték meg.

Felhívás a katolikus családokhoz. A magyar katolikus Szent Imre kilencedik centennáriumát ünnepli. Ez alkalomból a Magyar keresztény központi sajtóvállalat kiadta legújabb művét, amelyben kiemeli s teljes szépségében felragyogtatja történelmünk hősizta alakjait — a magyar egyház első szentjeinek, minden idők magyar ifja áhított példaképeinek, Szent Imre életregényének albumát. A vállalat kiküldött két tisztviselője Tóth Miklós és Jantay József a plébánia ajánló sorával keresik fel a katolikus családokat. Munkájukban támogatásukat kérjük.

Városunkban március idusán tartott emlékünnepekről — helyszüke miatt jövő számunkban számolunk be.

Szerk.

Meghívó.

A Salgótarjáni Turulnyomda Részvénytársaság Salgótarjánban a Salgótarjáni Népbank r.-t. helyiségében 1930. évi március hó 31. napján d. u. 5 órákor megtartandó

V. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés előterjesztése.
2. Felügyelőbizottsági jelentés előterjesztése.
3. Zárószámadosok előterjesztése.
4. Az évi nyereség felosztása.
5. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.
6. Alapszabályszerűleg benyújtott indítványok tárgyalása.

Salgótarján, 1930. március 20.

Az Igazgatóság.

Füleki utca 32. szám alatti szoba konyhás lakás kiadó.

A boldogulások egyik alapfeltétele a jövőben való bizakodás! Ezt most könnyű megszerezni, mert csak rendelni kell egy osztálysorsjegyet és azonnal megvan a reménye, hogy egy nagy összeget nyerhet! Köztudomású, hogy a m. kir. osztálysorsjátéknak páratlan a nyeresési esélye, 42.000 nyere ményt sorsolnak ki közel 8 millió pengő középszenben. DEMBINSKY B. főúrasító, Budapest, II. Zsigmond-utca 8. ki nem a legnagyobb, de a „szerencsét” illetőleg az első között foglal helyet, — a mai lapunkhoz mellékel egy kártonlapot,

Ezer meg ezer munkás
és munkásné gyártja évről-évre a jó PALMA-gumisarkot.

Gyalogló ember nem nélkülözheti a PALMA-t.

A PALMA-sark olcsóbb és tartósabb a legjobb bórnel, rugalmassága jóleső érzést kölcsönöz, megakadályozza a gyors kifáradást és kíméli cipőjét, idegét és egészségét.

Olcsószétől csak PALMA-sarkot kérjen!

PALMA KAUCSUK SÁRK

melyről ajánljuk a „rendelőt” levágni és kitölteni még ma postára adni. Minden egyes sorsjegynek egyforma, a nyeresési esélye! Vélletlenül függ az Ön szerencséje is! Ne mulassza el most az alkalmat.

Figyelem! Ritka alkalom a Budapestre utazók számára! A Magyar Turista Szövetség Budapestben a Nemzeti Szalon Erzsébet-téri pavilonjában március 23-tól, április hó 22-ig Nemzetközi Alpin képiállítást rendez, amelyen 11 országból kb. 250 festő vesz részt mintegy 1200 képpel, amelyek felőlnek az Alpok és a Magas Tátra leg szebb vidékeit. E páratlan és ritka művelézet megtekintésére a Szövetségnek sikerült a „Máv”-nál 50 százalékos utazási kedvezményt biztosítani. Budapestre utazni félóra jeggyel két turnusban lehet. Először 1930. március hó 20-tól, március hó 31-ig való visszatúazással. Másodsor április hó 12-től, 1930. április hó 23-ig bezárólag. Aki ezt a ritka alkalmat igénybe ohaítja venni, jelentkezék a város házaán Dr. Tóth Mátyás-nál, aki 3:50 P. ellenében ad egy utalványt, amely jogosit az 50 százalékos kedvezményű jegyváltásra, feljogosít a kiállításban való részvételre, ahol ugyanerre az utalványra egy örökbecsű katalógust kap tynen. Jelentkezni lehet d. e. 8—12, d. u. 2—6 óra között a város házaán.

Téli gazdasági tanfolyam záróvizsgája. A földmívelésügyi miniszter által Mátránovák községében rendezett 3 hónapos teli gazdasági tanfolyam záróvizsgája f. évi február hó 26-án délután 3 órákor az állami népiszkolában, az illetékes hatóságok és a környék gazdaságoságának széleskörű érdeklődése mellett, kedves ünnepség keretében folyt le. A tanfolyam szervezésével és vezetésével a földmívelésügyi minisztérium részéről Kovács Lajos járási m. kir. gazdasági felügyelő volt megbízva. Előadók voltak: Rakváczy Rezső áll. el. isk. igazgató, Szelenyi Béla, Volarik Ferenc és Nagy Gyula áll. el. isk. tanítók. A tanfolyamra beiratkozott és azt sikeresen elvégezte a következő 27 hallgató: Kun Balázs, Kun Ferenc, Maruz Ferenc, Simon Dezső, Simon Gábor, Simon Lőrinc, Szó István, Kun Ernő, Kubovczik István, Maruzs Rudolf, Kakuk János, Kapás István, Simon Géza, Szó Sándor, Tót Pál, Kajtor János, Szó Aladár, Maruzs József, Nádasdi Mihály, Tót, József, Kun András, Szó István, Szó József, Simon József, Szó Ferenc, Kun Lőrinc és Kubovczik József. A tanfolyamot végzett összes hallgatók a vizsga befejeztével díszes kiállítás bizonyítványt, a földmívelésügyi miniszter által küldött aranykalász jelvényeket és egy-egy jutalomkönyvet kaptak. A teremnek egy részében közel 100 darabból álló kosár kiállítás volt izléses összeállításban rendezve, melynek minden egyes darabját a tanfolyam hallgatói fonták Várady János Salgótarjáni palackgyári kőszárú mester vezetése mellett. Az ünnepségen jelen voltak: a földmívelésügyi Miniszter kép-

viseletében Lukácsy Imre m. kir. gazdasági főtanácsos, a vármegyei Főispán képviselőtársaságának Veres Zoltán főszolgabíró, Krausz Jenő vármegyei m. kir. gazdasági felügyelő, vitéz dr. Korbász Ferencz t. b. főszolgabíró és Zelenka István szolgabíró. A helybeli vezető emberek közül Holimann Gyula esperes pébános, Szőke Pál körjegyző, Búdy Géza hitoktató lelkész, dr. Mudry Lajos orvos, és a felsoroltakon kívül még számosan.

Meghívó.

A Salgótarjáni Áruforgalmi Részvénytársaságnak Salgótarjában a Salgótarjáni Népbank r.-t. hivatalos helyiségében 1930 évi március hó 31. napján délután fél 5 órakor tartandó V. évi rendes közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés előterjesztése.
2. Felügyelőbizottsági jelentés előterjesztése.
3. Zárószámadások előterjesztése.
4. Az évi nyereség felosztása.
5. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.
6. Alapszabályszerűség benyújtott indítványok tárgyalása.

Salgótarján, 1930. március 20.

Az Igazgatóság.

SPORT.

Ferencváros B-SSE 3:3 (1:0)

Nem hiába pazortolt a dicősrő szót már a meccs előtt is erre a mérkőzésre, mert amit vasárnap a SSE pályán láttunk, az minden várakozást felülmúlt. A SSE kies fekvésű pályáját 3 órára ezernyi tömeg lepte el, pedig az eső csak délnél állt el, derülni pedig éppen csak a meccs előtt kezdett. A meccs után azonban nemcsak az égen, hanem száraz arcán is jóleső derült láttunk. Hogyne, mikor 2-0-os vezetés után a jó öreg SSE három gólt rugott Siflis-nek, a világhírű kapusnak. Elsőnek a vendégek jelennek meg a pályán, a közönség nagy ovációja mellett. Látni a futballsportunk szebbnél szebb szál reprezentációit, bizony rossz szíjjel mindenki s nem egy rosszmagy akadt, aki gunyos lelkisájnnyal szemlélte a SSE fiukat, jóslógetány fantasztikus gólarányt a Ferencváros javára. De hát hogyis volt csak? Változatos játékkal indul a mérkőzés, látni, hogy a vendégek fölényük tudatában engedik a SSE-t is élni. De csak rövid néhány percig tart ez így, mert Berkessy és partnerei hamar rájönnek, hogy itt cicázni nem lehet, az ellenfél kemény dió és dolgozni kell, ha gólt is akarnak rugni. És attól kezdve, ahogy teljes gőzzel szálltak a játékba, fölénybe is kerültek, amely fölényt csak néhány sikerült, de eredménytelen SSE támadás tett változatossá. De ez a néhány támadás is elég volt ahhoz, hogy Hungler és Lengyel csóvágassák a fejüket. Az első gól csak a 30-ik percben esett, Gyurcsó fordulásból szép kapásgólt lőtt a sarokba, gyönyörű volt. Csala utána se nyulhatott. A félidő további gól nélkül telt el. Szünet után mindenki a SSE összeroppanását várta, de maguk a vendégek is úgy léptek a pályára, ahogy most jönnek a gólok, és eddig csak pihent volt. Azonban nem így történt, mert a SSE ritkán látott hévvel fektetett bele a játékba s teljesen egyenrangú ellenfélnek bizonyultak. A 14. percben a Ferencváros B újabb gólt ér el, ugyanis Paskó szorongatott helyzetben hátraadja a labdát, amit Csala nem vár, úgyhogy a szemfüles Gyurcsó előbb éri el és gólab gurítja. A gól után még nagyobb lendülettel támad a SSE és határozott fölénybe kerül, melyet rövidesen siker is koronáz, miután Márkus három perc alatt két gólt is lő, mindkettőt Virosták beadásából. A kiegyenlítés után teljesen megzavarodnak a vendégek, úgyhogy most ugyanaz a kép, ami volt az első félidőben, de megfordítva, most a SSE támad s a Ferencváros csak ritkán válaszol. A 25-ik percben a SSE magához ragadja a vezetést, Virosták gyönyörű beadását Márkus a vetődő Siflis mellett beejeli. 3:2 a SSE javára. Erre azután a Ferencváros is észbe kap, „Fiúk uszik a prémium” csatálással belefelelnek, de a kiegyenlítés csak 11-essel tudják elérni, annak is nagyon

móka íze volt, amit a bíró nem vett észre, mert messziről nézte. Ez a meccs, de különösen a II. félidő egy élmény volt annak, aki tudja élvezni a futballt. A vendégszapatból Hunyadi, Fördi, Berkessy, Szedlacik és Gyurcsó tündek ki, a SSE-ből mindenki jó volt, egyik túltelt a másikon; nagyon szépen játszott a csapat, látni, hogy kezeikben van.

DAC-SSE bajnoki mérkőzés lesz vasárnap d.u. 3 órai kezdettel a SSE pályán. Ez a tavaszi sáison első bajnoki meccse. A SSE szokatlanul jó formában várja a bajnoki küzdelmeket s reméljük teljes sikerrel is fogja abszolválni, végre egyszer Salgótarjában kerül a bajnoki cím. A Ferencváros B ellen mutatott vasárnapi nagyszerű formája legalább is joggal erre enged következtetni.

519/1930. szám.

Versenyárgalási hirdetmény.

Bocsárlapujtói község előjárósága zárt ajánlati versenyárgalást hirdet a 6-hat tantermet, 2-két tanítói lakást és egy szolgálatot magában foglaló állami elemi iskola emeletes épületének és a hozzá tartozó melléképületek összes munkáira. Felhívtnak azon vállalkozók, kik ezen munkára való megbízást elnyerni óhajtják, hogy ajánlataikat megfelelő felírással lepecsételt borítékban lezárva a folyó évi április hó 4-én, déli 12 óráig a község előjáróságánál nyújtsák be. Ajánlatok csak az innen kiadott ajánlati költségvetés és ajánlati úrlap kitöltésével tehetők, ezek 8 pengő másolási díj ellenében átvéhetők. A tervrajzok a község előjáróságánál bármikor megtekinthetők.

Az ajánlatokhoz a vállalati összeg 2 (kettő) %-nak megfelelő bánatpénz letételéről szóló nyilatkozó csatolandó, a letétbe helyezés a községi pénztárnál eszközlendő.

Az ajánlatok 1930. ápr. 4-én d. u. 2 órakor fognak a község előjáróságánál, bizottságilag felbontatni, a döntés az átszámlálás után fog megfogalmazni, azonban tekintettel a felsőbb jóváhagyás szükségessé váltára vállalkozók ajánlataikkal a jóváhagyás leérkezéig kötelezettségben maradnak. Az összes munkákhoz szükséges kézi és igásnapszámok a község által ingyen bocsátatnak rendelkezésre, azonban joga van a községnek pénzzel megváltani. Ezért az ajánlat megfelelő helyén okvetlen beirandó a természetbeni szolgáltatások helyett fizetendő megváltási összeg.

A község fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül, tekintet nélkül az árakra, szabadon választasson, vagy pedig, hogy egyet sem fogadjon el.

Bocsárlapujtói, 1930. márc. 14-én.
Kovaltsik József Hegedüs János
jegyző. bíró.

A salgótarjáni kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.
6322/1929. tk. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

Csomor Mátyás telekkönyvezett salgótarjáni lal os végrehajthatónak Deák János korcsmáros és neje Benkő Erzsébet salgótarjáni lakosok végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság végrehajtási árverést 162 P. 75 l. tökétkövetelés és járuléai behajtása végett a salgótarjáni kir. járásbírósa területén levő Salgótarján városban fekvő, s a salgótarjáni 1121. sz. tjkvben A. 1. 1—5 sorsz. 332/a, 378/a, 435/c, 481/a, és 620/a hrsz. alatt felvett végrehajtást szenvedők nevén álló B. 5. és 7. sorsz. alatti szántó és rét ingatlanokra 800 az nyolcszáz pengő kikiáltási áron, mégis a Salgótarjáni Községbenyára r. t. javára bekebelezett B. 3 sorszám alatti közszenkiaknázási szolgalmi jog fenntartásával az ugyanottani 1122. sz. tjkvben A. 1. sorsz. 1766/499/c. hrsz. alatt felvett ugyanazok nevén álló B. 5. és 7. sorsz. alatti szántó ingatlanára 300, az háromszáz pengő kikiáltási áron, a Salgótarjáni Községbenyára r. t. javára B. 3. sorsz. alatt bekebelezett közszenkiaknázási szolgalmi jog fenntartásával az ugyanottani 1127. sz. tskvben A. 1. 1—5. sorsz. 332/c, 378/c, 435/a, 481/c, és 620/c. hrsz. alatt felvett Deák János nevén álló B. 1. sorsz. alatti szántó és rét ingatlanokra 2500 az kettőezeröttszáz pengő kikiáltási áron, a Salgótarjáni Községbenyára r. t. javára B. 2. sorsz. alatt bekebelezett kö-

zszenkiaknázási szolgalmi jog, valamint a m. kir. Államvasutak javára mind három ingatlanra C. 1. alatt bekebelezett szolgalmi jog fenntartásával elrendelte.

Az árverést 1930. évi május hó 26. napján d. e. 10 órakor a telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár %-át készpénzben, vagy az 1881.LX. t.-c. 42. §-ában meghatározott árlólyammal számított övadékképes értékpapírosban a kikiáltástól letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letétbe helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kikiáltásnak átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881.LX. t.-c. 147., 150., 170. §§! 1908.LX. t.-c. 21. §.).

Az aki az ingatlanért a kikiáltási árán magasabb ígértet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ar ugyanannyi százalékaig kiegészíteni 1908. XLI. 25 §.)

Salgótarján, 1930. január 10-én.

Zelenka Ottó s.k. kir. jb. elnök.

A kiadmány hitelűl:

Koszolányi

kir. tkvvezető.

Salgótarján m. város polgármesterétől.
2335/1930. szám.

Hirdetmény.

Emléklapok egyenruha viselése. Emléklappal ellátottak a legtöbb tényleges szolgálatuk idején részükre rendszeresítve volt egyenruhát és rendfokozati jelvényeket, díszfőveg és szolgálati jelvények nélkül, vagy pedig a jelenlegi m. kir. honvédség tisztjei és hasonlítás egyénei részére mindenkor rendszeresített ruhát és rendfokozati jelvényeket külön engedély nélkül oly ünneplés alkalmakkor viselhetik, midőn a tiszti egyenruhának, mint társadalmi megkülönböztetésnek és kitüntetésnek illő helye van. (Pl. az Államfő legmagasabb születés és névnapján, Szent István napján, hazafias és egyházi ünnepeket alkalmával megtartott istentiszteleteken, megfelelő társadalmi állásu egyének esküvőjén, előkelő, zártkörű táncestélyeken, harctéri események megünneplése alkalmával, hősi halottak emlékünnepeleyn, stb.)

Salgótarján, 1930. március hó 6.

A polgármester helyett:

Bodó s. k. tanácsnok.

Értesítés.

Tisztelettel értesítem az igen tisztelt közönséget, hogy a **nálam rendelt ruhák a legnagyobb szakértelemmel** készülnek, úgy belföldi, valamint külföldi szövetekből.

Nagy választékban tartok raktáron, úgy

tavaszi, valamint nyári

szöveteket. — A hozott szövetek elkészítését is jutányosan vállalom.

Kedvező részletfizetés!

Salgótarján
Tátra-utca 51.

Tisztelettel
Lőrincz István
úriszabó.

APOLLO MOZGÓ HETI MŰSORA:

22. Sz. 23. V.	25. kedd	26. szerda
A VÉGZET 12 fejezetben. Kohn és Kelly női trikóban.	Pilottiból pilóta lesz Vigjáték 8 felv. Harc az aranyért. Történet 7 felv.	Előleg az üdvösségre Kieg.: Vigjáték. 27. Csütörtök: Ez ez én esetem A három jómadár
Kezdete hétköznap este fél 9 órakor, vasár és ünnepnap délután 3 5, 7 és 9 órakor. Zenepótdíj 10 fillér		

4 polgárit végzett, jó házól való líu nyomdászatanulónak felvétetik: „A Munka”-nyomdába.

Itz egész életben hű barát

SINGER
VARRÓGÉP.

*Kedvező fizetési feltételek
Hacsony havi részletek.*

SINGER VARRÓGÉP RÉSZV. TÁRS.

SALGÓTARJÁN

a róm. kath. templom mellett.

Tavaszi ujdonság!

Sikerült megszereznem az 1930. Párisi divatszín mintá kollekcióit, melynek minden egyes színe után a legpontosabban fest:

Szilágyi
KELMEFESTŐ

Vegyztisztításban és fényes gallérmosásban

VEZET.

SALGÓTARJÁN, FŐ-UTCA 11